

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2005
FORFATTER:	Lars Bang Jeppesen
TITEL:	Radikal Ungdom i Kolding i 1960'erne.
KORT RESUME:	Forfatterens egne erindringer.

RADIKAL UNGDOM I KOLDING I 1960ERNE

AF LARS BANG JEPPESEN

I Koldingbogen 2004 fortæller trafikassistent Paul Nielsen om Konservativ Ungdom i 1950erne og 1960erne. Denne artikel har givet mig inspiration til at fortælle om Radikal Ungdom i Kolding i 1960erne, idet jeg blev medlem af RU i maj 1964. K. E. Reddersen har i bogen *Op mod en 100 års dag* fra 2002 nævnt, at han ikke kunne finde kilde-materiale om RU i Kolding i den periode. Jeg vil derfor her supplere Reddersens bog med mine egne erindringer. Anledningen til en sådan artikel er også, at Det Radikale Venstre fyldte 100 år den 21. maj 2005.

KONGENS TALE PÅ DYBBØL 18. APRIL 1964

Ved 100 års mindedagen for nederlaget på Dybbøl sagde kong Frederik 9. bl.a.:

De spurgte ikke "Hvad kan det nytte" – de kæmpede tappert videre. Denne brug af citatet fra Viggo Hørup fra 1884 var medvirkende til, at jeg følte, at jeg måtte gøre noget aktivt for den radikale politik. Der var en stemning i disse år præget af en eventuelt truende atomkrig. Den blev bl.a. fremført af Kampagnen mod Atomvåben. Jeg fandt i Radikal Ungdoms blad Tidens Tanker en tilmeldingsblanket, som jeg sendte ind. Vi fik stadig bladet, selv om min bror var flyttet fra byen i 1962. Han var blevet opfordret til at blive medlem

af Kolding RU, mens han gik på Kolding Seminarium. Der gik nemlig en ung seminarielev med navnet Ole Vig Jensen, der havde taget initiativ til at genoplive Kolding RU.

Nogle dage efter min indmeldelse fik jeg besøg af bibliotekar Flemming Thøgersen, der var formand for Kolding RU. Han spurgte, om jeg ville være formand efter ham. Han skulle flytte fra byen. Jeg fik en medlemsliste på 11 medlemmer, men de fleste af disse var enten flyttet fra byen eller havde passeret 35 års alderen. Allerede dengang havde RU problemer med medlemsregistreringen!

Så jeg stod pludselig som repræsentant for Kolding RU. Senere i september måned fik jeg igen besøg af Flemming Thøgersen. Han var nu blevet kandidat i Koldingkredsen for det nystiftede Fredspolitisk Folkeparti, der var opstillet ved valget i 1964, men ikke kom over spærregrænsen.

GRUNDLOVSMØDER PÅ DYREHAVEGÅRD

Jeg fik kontakt med Kolding Bys Radikale Venstre og deltog i grundlovsmødet 1964 på Dyrehavegård. Der havde været holdt radikale grundlovsmøder siden besættelsetiden, og disse grundlovsmøder fortsatte til 1969, hvor forpagter Lunden døde.

Ved disse grundlovsmøder var der først en

Et radikalt grundlovmøde i midten af 1960erne.

tale i haven. Senere var der kaffe og spising af de medbragte madpakker. Derefter var der en almindelig diskussion om partiets aktuelle politik og referat fra hovedbestyrelsesmøder og landsmøder. Enkelte af deltagerne havde været med siden partiets dannelse i 1905. Nu ligger Kolding Teater på dette sted.

I 1964 talte folketingsmedlem Else Merte Roos. Nogle år senere var det højskolelærer Richard Andersen fra Askov. Ham havde jeg ofte hørt i radioen. Hans udsendelser om "Danmark i 30erne" i foråret 1964 havde også været medvirkende til mit ønske om at blive politisk aktiv.

På grundlovmødet i 1964 traf jeg flere medlemmer af den radikale vælgerforening,

bl.a. sundhedsplejerske Ida Jørgensen. Hun havde en fantastisk evne til at få nye til at føle sig velkomne. Hun hjalp mig også med at få kontakt med nogle af de radikale medlemmers børn. I løbet af efteråret var vi 7 aktive medlemmer. En ret stor fremgang fra reelt kun 1 medlem.

VALGET DEN 22. SEPTEMBER 1964

Dette valg var det sidste i nyere tid, hvor der var god tid til en ordentlig forberedelse af lokale vælgermøder og valg pjecer. I juli måned indbød KU til et planlægningsmøde i Olaf Ryes Gade. Der kom repræsentanter fra KU, VU, DSU, RU samt Retsforbundets

Ungdom. Vi mødtes også i DSUs bygning på den gamle Sydbanestation. Møderne førte frem til et stort møde den 8. september på Hotel Kolding, hvor repræsentanter fra de politiske ungdomsorganisationer deltog. Vi mødtes også efter valget til et offentligt møde i de Konservatives hus i Fredericiagade 25. Desværre smuldrede dette tværpolitiske samarbejde efter valget.

Der var også et stort vælgermøde i Industriforeningens teatersal den 19. september, hvor borgmester Peter Ravn var dirigent. Han var holdt op som folketingsmedlem, da han blev borgmester i 1962. Hans socialdemokratiske afløser var Bernhardt Tastesen, mens de konservative var repræsenteret af dyrlæge Ravn. Venstre havde også fået ny kandidat som afløser for politimester Vagn Bro, der havde repræsenteret Venstre i Koldingkredsen siden 1920. Venstres nye kandidat var Poul Hartling, der jo senere blev landskendt som formand for Venstre og senere som udenrigsminister og statsminister. Gunhild Due var ny kandidat for SF.

Det radikale Venstre havde siden 1939 været repræsenteret af entreprenør P. H. Clausager, der under krigen havde været medlem af Folketinget. Som RU-repræsentant skrev jeg også et stykke i den radikale valgplakat, hvor jeg argumenterede for en folkeafstemning om medlemskabet af Nato. Ved valget gik partiet 1 mandat tilbage og trådte ud af regeringen.

KOLDING BYS RADIKALE VENSTRE/
KOLDINGKREDSSENS RADIKALE
VENSTRE

Jeg blev også medlem af Det Radikale Ven-

stre i Kolding, der formelt bestod af to foreninger – Kolding Bys Radikale Venstre og Koldingkredsens Radikale Venstre, men reelt var bestyrelsesmedlemmerne næsten identiske. Der blev holdt regelmæssige medlemsmøder på Slotshotellet (tidligere Højskolehjemmet), især i salen ud mod Gråbrødregade. Det nyvalgte folketingsmedlem Svend Haugaard, formand for foreningen Aldrig Mere Krig, besøgte os i december 1964. I april 1965 fortalte tidligere byrådsmedlem Ida Jørgensen om sin tid i Kolding Byråd og især om, hvad der blev gjort for børn og unge i Kolding. Vi havde efter kommunevalget i 1966 besøg af Selma Andersen, Gesten. Hun var som den første kvinde blevet medlem af Ribe Amtsråd. Mange radikale i Kolding var også medlem af Dansk Kvindesamfund. Forberedelserne til kommunalreformen i 1970 blev også diskuteret ivrigt. Ved større møder var vi i den store sal ved siden af.

Bl.a. var vi samlet til fest ved P. H. Clausagers 25 års jubilæum som folketingskandidat. Han ønskede nu at stoppe som folketingskandidat. Ny kandidat blev fra februar 1966 Jens Bilgrav Nielsen, og så havde vi igen en radikal repræsentant for Koldingkredsen på Christiansborg. Han fortalte ofte ved møder om sine oplevelser der, og vi fik meget at vide, som vi ikke kunne læse i aviserne eller se på TV.

Når vi havde møder, blev disse refereret af Ida Jørgensens ægtefælle Søren M. Sørensen, der havde været redaktør af Venstrebladet for det sydlige Jylland siden 1926. Bladet var ophørt som dagblad i 1958, men fortsatte som ugeblad. Det blev trykt på Skive Folkeblad som midtersider i det blad, der hed Ugens Politik. Redaktør Sørensen skrev re-

Sundhedsplejerske Ida Jørgensen.

feratet, mens mødet foregik. Han skrev i hånden med blyant, referatet blev lagt i postkassen samme aften og trykt i det følgende nummer. Desuden bestod midtersiderne af citater fra andre aviser, som redaktør Sørensen sad og klippede ud i sin dagligstue.

Ida Jørgensen og Søren M. Sørensen datter Anne Marie Sørensen blev også medlem af RU. I 1966 eller 1967 fortalte hun om sit skoleophold i USA. Hun fortalte bla. om, hvordan de unge var påvirket af indkaldelserne til Vietnamkrigen. Medlem af RU blev også Nikolaj Borg Mogensen, søn af læge Lisbeth Mogensen, der var formand for Kolding Bys Radikale Venstre og Ib Borg Mo-

gensen, der var socialdemokratisk byrådsmedlem.

JENS CLAUSAGER SOM FORMAND

I august 1965 skulle jeg fem måneder på "græs". Det kom seminarieelever/lærerstuderende dengang, da der endnu var lærermangel. Min afløser som formand blev Jens Clausager, søn af P. H. Clausager, og jeg afleverede protokol og mit arkivringbind til ham. Da jeg senere kom tilbage til Kolding, var Radikal Ungdom vokset til omkring 20 medlemmer. De mødtes regelmæssigt i et lokale på øverste etage i hjørnebygningen Blæsbjerggade 2 oven på Mælkepoppen. Stolene i lokalet bestod af gamle træ-ølkasser. Der var livlige diskussioner til disse møder, bl.a. en stor diskussion om medlemskabet af Nato.

Da redaktør Søren M. Sørensen døde, blev Jens Clausager redaktør af Venstrebladet. Jens Clausager var fra 1984 til 1990 leder af det radikale sekretariat på Christiansborg.

RADIKALE UDFLUGTER

Vi kørte flere i bil sammen til møder længere væk. 24. august 1964 hørte jeg i Vejle første gang den senere statsminister Hilmar Baunsgaard. I 1966 besøgte vi en lørdag eftermiddag den radikale husmand Marinus Ebbesen, Vork ved Egtved. Vi var også før kommunesammenlægningen 1970 på tur rundt i de 4 af de 8 sogne syd for fjorden, der blev lagt sammen med Kolding.

Der var hvert år møder mellem de radikale i Koldingkredsen og Middelfartkredsen, hvor vi sammen kørte rundt i de to områder og så på nye virksomheder og institutioner.

Bl.a. så vi den nybyggede Kolding Højskole i begyndelsen af 1970'erne. I 1974 talte Hilmar Baunsgaard på Hindsgavl Slot.

I 1967 flyttede jeg fra Kolding, men fulgte dog byen på kort afstand, idet jeg har boet både i Fredericia og siden 1974 i Vejen, hvor jeg blandt andet årligt besøgte Richard Andersen for at opkræve hans kontingent til partiet. Ved møder i Vejen traf jeg ofte Selma Andersen, Gesten. Hun havde været medlem af byrådet i Vejen. Ida Jørgensen traf jeg også ofte siden. Hun kom til grundlovs-møder på Askov Højskole og radikale møder på Hovborg kro. I 1991 deltog jeg som formand for Grindstedkredsens Radikale Venstre ved Jens Bilgrav Niensens 25 års jubilæum som kandidat. Det foregik på Sct. Jørgens Gård i Kolding. I 1994 blev Jens Bilgrav Nielsen afløst af Elsebeth Gerner Nielsen, som stadig er radikal repræsentant for Koldingkredsen.

PS: EN GENFUNDEN PROTOKOL

Efter at denne artikel var afleveret til redaktionen, fik Kolding Stadsarkiv fra en genbrugsbutik afleveret forhandlingsprotokollen for Radikal Ungdom 1960-1968! Et usandsynlig heldigt tilfælde. Jeg havde jo troet, at protokollen var gået tabt. Det bekræfter, at det er vigtigt, at foreningsmateriale og andet afleveres til de lokalhistoriske arkiver, der findes overalt i landet.

Jeg vil ud fra protokollen kort berette om tiden før og efter min formandstid (1964-1965).

Jens Laurids Rahbek Pedersen blev formand for Kolding RU i december 1960. Han blev siden formand for Snoghøj Højsko-

le, hvorefter han i 1993 blev formand for VUC i Vejen, og nu er han medlem af Vejen Byråd for Socialdemokratiet. Kontingentet var i 1960 3 kr. om året. I 1960 blev også elev på Kolding Seminarium Ole Vig Jensen, senere kultur- og undervisningsminister, medlem af bestyrelsen i Radikal Ungdom, Kolding.

I 1961 blev Jørgen Engberg, søn af Vonsildkredsens radikale folketingskandidat Rigmor Trier Engberg og lektor Gunnar Engberg formand for bestyrelsen. Hans søster Sigrid blev også medlem af bestyrelsen. Man planlagde møder om Berlin som politisk brændpunkt, reklamen som politisk magtfaktor, overenskomst-situationen med SFs byråds-medlem Kai Ibsen, "u-landene", FN og Sydafrika. Flemming Thøgersen var formand fra 1962 til maj 1964, hvor jeg blev formand. Efter mig overtog Jens Clausager posten i 1965. I februar 1966 holdt RU møde med den senere folketingskandidat Jens Bilgrav Nielsen, og i 1967 blev Jørgen Dahl formand. Han har i mange år været lærer på Skamlingsbankens Ungdomsskole. Han afløstes i november 1968 af Niels Vestermark, og her slutter protokollen.

KILDER:

K. E. Reddersen: Op mod en hundredårsdag. Historien om Det Radikale Venstre i Kolding fra 1905-2001 samt om Venstrebladet for det sydlige Jylland, 2002.

Lars Bang Jeppesen: Fra den politiske periferi-artikler i bladet Tungen – udgiver af Det Radikale Venstre i Ribe Amt.

Kolding Stadsarkiv: A 1106. Radikal Ungdom for Kolding og Omegn. Forhandlingsprotokol 1960-1968.